

експортується для виробництва сланцевого газу та сланцевої нафти. У результаті замість багатьох колишніх пшеничних полів з'явилися гуарові – через нижчу собівартість виробництва та значний попит.

Аналіз літературних джерел показав, що умови, де вирощується гуар, дуже схожі до Південного Степу України. Саме тому заступник директора з наукової роботи з генетичними ресурсами рослин Інституту рослинництва імені В.Я. Юр'єва НААН керівник ПНД «Генетичні ресурси рослин» передав Інституту кліматично орієнтованого сільського господарства НААН зразки для вивчення цієї дивовижної культури.

Список використаних джерел

1. Наукові основи адаптації систем землеробства до змін клімату в Південному Степу України : монографія. Аналіз та оцінка генетичних ресурсів та селекційні розробки Інституту зрошуваного землеробства НААН / Р. А. Вожегова, Ю. О. Лавриненко, Г. Г. Базалій, А. М. Влащук, В. О. Боровик, О. Д. Тищенко, Н. О. Кобиліна, Т. Ю. Марченко, В. Г. Найдъонов. Херсон : ОЛДІ+, 2018. С. 113–204

2. Удова, Л. О., & Прокопенко, К. О. Нішеві культури–нові перспективи для малих суб'єктів господарювання в аграрному секторі. *Економіка і прогнозування*. 2018. (3), 102-117.

3. Adams C. B., Boote K. J., Shrestha R., MacMillan J., Hinson P. O., Trostle C. Growth stages and developmental patterns of guar. *Agronomy Journal*. 2020. Vol. 112(6). DOI: <https://doi.org/10.1002/agj2.20415>.

4. Hinson P.O., Adams C.B. Quantifying tradeoffs in nodulation and plant productivity with nitrogen in guar. *Industrial Crops and Products* 2020. Vol. 153,112617, ISSN 0926-6690. <https://doi.org/10.1016/j.indcrop.2020.112617>.

5. Abdulraheim M.A. Manar E.H. Abdel-Raouf, Applications of guar gum and its derivatives in petroleum industry: *Egyptian Journal of Petroleum*. Vol. 27(4). 2018, P. 1043-1050, ISSN 1110-0621, <https://doi.org/10.1016/j.ejpe.2018.03.005>.

УДК 582.998.2-148.524

АКТИНІДІЯ АРГУТА, ЯК МАЛОПОШИРЕНА ПЛОДОВА КУЛЬТУРА

Тарабанов Р.В., здобувач вищої освіти
Самойленко М.О., д-р с.-г. наук, професор
Миколаївський національний аграрний університет

Актинідія (лат. Actinidia) – рослина, що належить до роду Актинідієвих. Більш відомою назвою цієї рослини є – ківі. Зазвичай, культура поширена в Південно-Східній Азії, горах Гімалаях та Далекому Сході, та з недавніх пір

добре вирощується на території Південного Степу України, а саме в Одеській області.

Актинідія аргута (*Actinidia arguta*) здобула свою популярність завдяки своїм плодам – ягодам, з неймовірно солодким смаком. Беручи до уваги хороші смакові якості плодів даних рослин, слід виокремити їх високу цінність, адже плоди Актинідії багаті на такі вітаміни, як В2, В6, В1, а також БАР та вуглеводи. Концентрація вітаміну С в актинідії перевищує кількістю чорну смородину і лимон. Зростає кількість вітаміну в міру дозрівання плоду. Листя рослини містять глікозиди, сапоніни, коріння – алкалоїди, а насіння – жирні олії [1].

Актинідії – це багаторічні дерев'янисті ліани з почерговими, серцеподібними дрібнозубчастими листками, що мають короткі жорсткі ворсинки на нижньому боці. Квітки невеликі (1...3 см), білого, кремового, жовтуватого або блідо-рожевого кольору, з 5 маленькими пелюстками. Більшість видів дводомні з окремими чоловічими і жіночими рослинами, але деякі з них однодомні. Плід – ягода зеленого, жовтуватого, бурого або коричневого кольору, у більшості видів – їстівна [2].

Актинідія – переважно дводомна рослина, яка запилюється переважно бджолами. При вирощуванні, для якісного запилення, на п'ять рослин з жіночим типом квіток достатньо однієї з чоловічим. Так як, дана рослина походить з регіонів, де практично не буває суворих зим – вона є теплолюбною, однак на сьогоднішній час, є безліч сортів, які до речі, виводяться в Україні також, що здатні витримувати зниження температури до -17 градусів, як наприклад Чорна, Крупноплідна, Київська Гібридна тощо. Цвітіння Актинідії починається в середині травня та продовжується до середини, інколи – кінця червня, паралельно з цвітінням винограду. Рослина не є примхливою до ґрунтових умов вирощування, проте любить ґрунти з хорошим природнім дренажем, добре росте на чорноземах різних типів.

Особливості вирощування не сильно відрізняються від вирощування того ж самого винограду. Процес вирощування починається з підбору місця висадки рослини. Ідеальним місцем вирощування є добре освітлювальні ділянки, які вдень трохи притінені. Висаджування проводять в осінній або весняний період. Враховуючи, що Актинідія – це ліана, потрібно враховувати те, що для вирощування вона потребує опори, в ідеалі – добре укріпленої шпалери. Висадку можна проводити як вегетативно розмнуженими саджанцями, так і насінням, проте, вегетативні саджанці вступають в плодоношення значно раніше, на 3...4 рік в порівнянні з 7 роком, як от насіння. Після висадки, рослина, як і всі інші, потребує певного догляду, а саме: регулярний полив, обробка від шкідників та хвороб та, звичайно ж, від бур'янів.

Тож, якщо розглядати Актинідію, в розрізі плодових культур – можна прийти висновку, що при правильному підході до вирощування, це є досить перспективною рослиною, з великою кількістю переваг.

Список використаних джерел

1. Інтернет – ресурс – [Актинідія: рецепти, лікувальні властивості та протипоказання \(supermg.com\)](http://supermg.com)
2. Велика Українська Енциклопедія – [Актинідія \(Actinidia\) — ВУЕ \(vue.gov.ua\)](http://vue.gov.ua)

УДК 582.7:634.7

ОСОБЛИВОСТІ КУЛЬТУРИ КИЗИЛ ТА ЇЇ ВИРОЩУВАННЯ В УМОВАХ СТЕПУ УКРАЇНИ

Бренюк А.Ю., здобувачка вищої освіти
Самойленко М.О., д-р с.-г. наук, професор
Миколаївський національний аграрний університет

Кизил, або дерен справжній, (*Cornus mas* L.) належить до родини кизилових (*Cornaceae* Bercht. Et J. Presl). Народні українські назви цієї рослини – дерен, деренка, дрінкове дерево.

Кизил – дуже давня культурна рослина, в Україні як культура відома з часів Київської Русі.

Запаси кизилу в природі дуже скоротилися. Сучасна роль кизилу в лісах незначна, а ареал має регресивний, реліктовий характер. До того ж, лісові форми кизилу недостатньо регулярно плодоносять, дають дрібні плоди, особливо в посушливі роки. Урожай становить 2,8–4,8 кг з куща, тимчасом як у культурі з однієї плодоносної рослини одержують від 15 до 100 кг.

Відомий в культурі упродовж багатьох століть, кизил наразі культивується мало. Лише в останні десятиліття відбувається відродження цієї чудової рослини [1].

Високий кущ, 2-5 м заввишки або невелике деревце з круглою кроною. Молоді пагони зеленувато-сірі, а старі вкриті сірою тріщинуватою корою. Листки супротивні від яйцеподібних до ланцетних (6-10 см завдовжки), зелені, цілокраї, сидять на коротких черешках, вкритих, як і пластинка, притиснутими волосками. Суцвіття зонтикоподібні. У кожному суцвітті 5-9 квіток, оточених спільною чотирилистою обгорткою. Квітки дрібні (до 10 мм у діаметрі), золотисто-жовті. Плід темно-червона (жовта або рожева) соковита кістянка (12-30 мм завдовжки), овальна або грушоподібна. Кісточка тверда, веретеноподібна, майже гладенька [2].

Кизил досить холодостійкий і може легко пережити зимові морози. Віддає перевагу більш прохолодним температурам, ніж більш теплим, і якщо вирощувати його в більш посушливому кліматі, він потребує постійного затінення і більш частого поливу, ніж в прохолодному кліматі.

Кизил зазвичай віддає перевагу добре дренованим ґрунтам зі слабкокислою реакцією. Деревця слід підтримувати у вологому стані, хоча вони